

LYNGDAL
KOMMUNE

OPPSTART AV ARBEID MED KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

INNHold

1 Formålet med arbeidet	4
1.1 Om kommuneplanens samfunnsdel	4
1.2 Planstatus i Lyngdal	4
1.3 Forhold til kommuneplanens arealdel	4
2 Føringer og rammer for planarbeidet.....	5
2.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027	5
2.2 FNs 17 bærekraftsmål og 2030-agendaen.....	5
2.3 Regionplan Agder 2030	6
2.4 Regionplan Lister 2030	6
3 Viktige utviklingstrekk i lyngdal kommune	7
4 Planprosess og medvirkning	8
5 Behov for utredninger.....	10
6 Forholdet til andre planer	11

FORMÅLET MED ARBEIDET

Om kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument som gir retningen for utviklingen i Lyngdal kommune. Ved å samles om en felles forståelse av hva vi ønsker å oppnå, kan vi jobbe i fellesskap for å nå målene.

Hensikten med planen er å sikre en felles, helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling. Kommuneplanens samfunnsdel har et tolvårsperspektiv, og skal sikre kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.

Planstatus i Lyngdal

Den gjeldende kommuneplanens samfunnsdel for Lyngdal kommune ble vedtatt i 2022, mens kommuneplanens arealdel enda ikke er vedtatt i den nye kommunen. For å få en god kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplanen er det viktig at samfunnsdelen vedtas tidlig i kommunestyreperioden. **Hensikten med revideringen av kommuneplanens samfunnsdel er å ta stilling til om satsningsområdene og målene er relevante og gir de riktige styringssignalene. Det bør også sees på om antall strategier skal reduseres og om overordnet arealstrategi skal revideres.**

Forhold til kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel skal bygge på føringer i samfunnsdelen. Det pågår en prosess med revidering av deler av kommuneplanens arealdel, og det tas sikte på at den blir vedtatt i løpet av 2024. Dersom resten av arealdelen etter dette skal revideres, vil arealdelen ha eget planprogram, og er ikke del av dette planprogrammet.

FØRINGER OG RAMMER FOR PLANARBEIDET

Fra plan- og bygningsloven § 11-1: «Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn».

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027

Regjeringen legger hvert fjerde år fram [nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#) for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Fylkeskommunene og kommunene skal følge opp de nasjonale forventningene i planstrategier og planer. I de nasjonale forventningene for 2023-2027 legger regjeringen vekt på 2030-agendaen, hvor Norge har sluttet seg til 17 mål for å fremme en sosial, miljømessig og økonomisk bærekraftig utvikling. De fem overordnede perspektivene i 2030-agendaen er utgangspunkt for de nasjonale forventningene; sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, samfunnssikkerhet og beredskap og samarbeid for å nå målene, gjennom følgende hovedtema:

1. Samordning og samarbeid i planleggingen
2. Trygge og inkluderende lokalsamfunn
3. Velferd og bærekraftig verdiskaping
4. Klima, natur og miljø for framtida
5. Samfunnssikkerhet og beredskap

FNs 17 bærekraftsmål og 2030-agendaen

I 2015 ble [2030-agendaen med de 17 bærekraftsmålene](#) vedtatt i alle FNs medlemsland. Bærekraftsmålene utgjør det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. Norge spiller en aktiv rolle i oppfølgingen av målene internasjonalt.

Regionplan Agder 2030

[Regionplan Agders](#) hovedmål er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030- et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår. Regionplan Agder 2030 har fem tema som skal være hovedsatsingsområder frem mot 2030:

1. Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
2. Verdiskaping og bærekraft
3. Utdanning og kompetanse
4. Transport og kommunikasjon
5. Kultur

En god gjennomføring av Regionplan Agder forutsetter at fylkeskommunen, kommunene, regional stat og andre aktører forankrer oppfølgingen i egne styringsdokumenter og budsjettprosesser.

Regionplan Lister 2030

Hovedmålet med [Regionplan Lister 2030](#) er å utvikle Lister til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region- et attraktivt lavutslippssamfunn med gode og likeverdige levekår. Planen skal ligge til grunn for regionale organers virksomhet og kommunal og statlig virksomhet i regionen. Det er lagt stor vekt på samsvar med FNs 17 bærekraftsmål, og plantema. Gjennomgående perspektiver er lagt tett opp til Regionplan Agder 2030, med mål om å utdype og konkretisere disse for Listerregionen gjennom følgende kapitler:

1. Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter. Kultur
2. Verdiskaping, bærekraft og likestilling
3. Transport, kommunikasjon og samfunnssikkerhet
4. Utdanning, kompetanse og tjenesteinnovasjon

VIKTIGE UTVIKLINGSTREKK I LYNGDAL KOMMUNE

I kommuneplanens samfunnsdel skal det nye kommunestyret ta stilling til hvordan Lyngdalsamfunnet skal utvikles videre, og hvilke satsingsområder kommunen skal ha frem mot 2036. Som grunnlag for en god politisk og offentlig debatt om kommunens satsingsområder i samfunnsdelen, ble det i 2023 utarbeidet et [kunnskapsgrunnlag for Lyngdal kommune](#).

Oppsummert gir kunnskapsgrunnlaget en innføring i de viktigste områdene av betydning for samfunnsutviklingen. Lyngdal vil i tiden fremover møte utfordringer knyttet til endringer i befolknings sammensetningen (demografi). Vi blir flere eldre samtidig som det blir færre barn og unge. Sosiale ulikheter og økt utenforskap påvirker også den enkeltes helse og livskvalitet, og samfunnsøkonomien. Videre vil det være viktig at Lyngdal bidrar med arbeid for å bremse klimaendringer og ivareta naturmangfold. Samtidig som at disse store samfunnsutfordringene skal løses, skal kommunen også være økonomisk bærekraftig.

Kunnskapsgrunnlaget er et oversiktsdokument som viser dagens status og utviklingstrekk. Dokumentet er ikke uttømmende, og det kan videre være ulike syn på hva som er viktige utviklingstrekk.

PLANPROSESS OG MEDVIRKNING

Plan- og bygningsloven stiller tydelige krav både til planprosessen og medvirkning. I loven er det presisert at kommunen har et særlig ansvar for å sikre medvirkning i planleggingen fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, som for eksempel barn og unge.

I administrasjonen er det satt ned en arbeidsgruppe for planleggingen. Arbeidsgruppa blir ledet av kommunedirektøren. Kommunalsjefene for plan og næring, helse og velferd, og økonomi og dokumentcenter, samt virksomhetsleder for oppvekst er med i arbeidsgruppa. To rådgivere (en samfunnsplanlegger og en folkehelserådgiver) fra plan og næring er saksbehandlere for prosessen.

Planprosessen kan deles inn i 3 faser. Samfunnsdelen er vedtatt relativt nylig, derfor legges det ikke opp til en omfattende prosess.

Fase 1: Planprogrammet

- Høring av planprogrammet (sammen med forslag om forenklet planstrategi som omtales i eget dokument).
- Mulighet for å komme med innspill til planprogrammet
- Fastsette planprogram

Fase 2: Planforslaget

- Arbeid med planforslag
- Politiske verksted for å sikre politisk medvirkning
- Høring av planforslaget til aktuelle offentlige instanser og legges ut til offentlig ettersyn
- Involvering av ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse

Fase 3: Vedta revidert samfunnsdel

- Revidert samfunnsdel vedtas av kommunestyret
- Gjennomgang av planbehov basert på samfunnsdelen

Målet er at den reviderte samfunnsdelen skal vedtas av kommunestyret innen utgangen av oktober 2024¹. Øvrig planbehov som ikke dekkes av samfunnsplanen vurderes tidlig i 2025. Figuren under illustrerer fremdriftsplan for prosessen med planprogram, forenklet planstrategi og revidering av samfunnsdelen.

¹ For planstrategi: Oppfyllelse av kravet om at planstrategi skal vedtas innen ett år etter konstituering (jfr. Plan og bygningsloven), vil være innfridd allerede i februar/mars da planprogrammet og forenklet planstrategi vedtas.

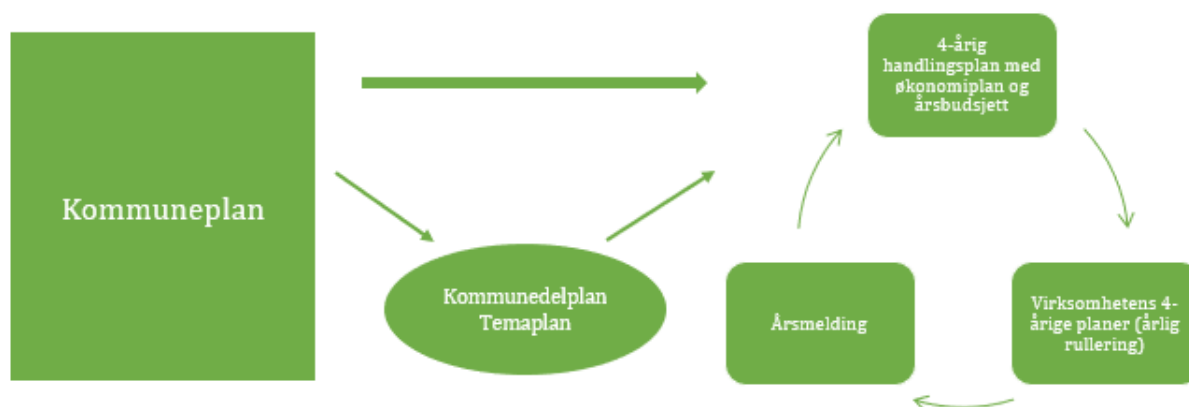
Figur: Fremdriftsplan for planprosessen

BEHOV FOR UTREDNINGER

Under arbeid med kunnskapsgrunnlaget ble det tydelig behov for to utredninger; for boligbehov og for befolkningsutvikling. Det pågår dermed utarbeidelse av en analyse med prognoser for boligbehov for eldre og en analyse for befolkningsutvikling som skal inngå i kunnskapsgrunnlaget. Dette er bestilt av henholdsvis Agenda Kaupang og Telemarksforskning. Slike analyser egner seg godt for langsiktig planlegging, og for å vise behov for blant annet boligbygging og stedsutvikling.

FORHOLDET TIL ANDRE PLANER

Kommuneplanen er det viktigste verktøyet vi har for samfunnsutviklingen, og danner føringer for kommunedelplaner, temaplaner og økonomi- og handlingsplan, som illustrert i figuren under.

Figur: Enkel fremstilling av kommuneplanen, kommunedelplaner, temaplaner og handlingsdel.

For flere fagfelt vil det være særlig relevant med kommunedelplaner eller temaplaner, som for eksempel folkehelse. I kunnskapsgrunnlaget nevnt over vises det til [folkehelseoversikten](#). Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden til befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi, og kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i folkehelseoversikten. Det er utarbeidet en folkehelsestrategi for Lyngdal, som vil revideres i 2025.

Kommunedelplaner og temaplaner er viktige bindeledd mellom samfunnsdelen og økonomiplanen. Lyngdal kommune bruker Framsikt i virksomhetsstyringen, og for utarbeidelse av viktige, strategiske planer. Dette betyr at planene er digitale, og målet skal være at det er enklere å følge opp planene fra mål til handling.

Skrevet av: Kristine E. Illøkken og Vivian Birkeland
Publisert: Desember 2023

